

ΕΒΔΟΜΑΣ

ἜΤΟΣ Α' 1884

ἘΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

22 ΙΟΥΛΙΟΥ ΑΡΙΘ. 21

ΠΑΡΑ ΤΟ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ ΤΟΥ ΜΑΡΟΚΟΥ

Ἐκ τοῦ συγγράμματος: Τὸ Μαρρόκον τοῦ Δ' Ἀμίτη.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ ταξιδίου μας, ὁ Σουλτάνος Μουλεϊ-ἔλ-Χασσέν ἦτο, ἐννοεῖται, τὸ κυριώτατον ἀντικείμενον τῆς ἡμετέρας περιεργίας. Διὰ τοῦτο εἰς ἄκρον ἐχάρημεν τὴν ἐσπέραν καθ' ἣν ὁ ἡμέτερος πρεσβευτὴς ἀνήγγειλεν ἡμῖν ὅτι ἡ ἐπίσημος ὑποδοχὴ εἶχεν ὀρίσθῃ διὰ τὴν ἐπομένην πρωίαν. Οὐδέποτε εἰς τὴν ζωὴν μου, ἐλείψαν τὰς ῥυτίδας τοῦ μέλανος ἐνδύματος μου, ἢ ἔθηκα εἰς κίνησιν τὸ ἐλατήριον τοῦ κλάκ μου μετὰ πλείονος εὐχαριστήσεως.

Ἡ μεγάλη αὐτὴ περιεργία προήρχετο ἐν μέρει καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς δυναστείας, εἰς ἣν ἀνήκει ὁ ἐν λόγῳ ἡγεμὼν. Ἐπεθυμοῦμεν πάντες νὰ ἴδωμεν κατὰ πρόσωπον τὸν ἀπόγονον τῶν Σεριφῶν τῆς φοβερᾶς ἐκείνης οικογενείας τῶν Φιλελῆ, ἥτις κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς διεκρίθη ἐπὶ φανατισμῷ, ἐπὶ ἀγριότητι, ἐπὶ ἐγκλήμασιν ὑπὲρ πάσαν ἄλλην βασιλευσάσαν ἐν Μαρρόκῳ δυναστείαν. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 13 αἰῶνος κάτοικοι τινες τῆς Ταφιλέτ, ἐπαρχίας τῆς αὐτοκρατορίας, παρὰ τὰ σύνορα τῆς ἐρήμου, ἐξ ἧς καὶ οἱ Σεριφαὶ τῆς δυναστείας ἔσχον τὸ ὄνομα Φιλελῆ, ἤγαγον ἐκ Μάκκας εἰς τὴν χώραν τῶν Σεριφῶν τινὰ καλούμενον Ἀλῆν ἐκ Γιαμβού, ἀπόγονον τοῦ Μωάμεθ ἐκ τοῦ Χασσέν, δευτοροτόκου υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ καὶ τῆς Φατμές. Τὸ κλίμα τῆς ἐπαρχίας Ταφιλέτ, ἀνέκτησε μικρὸν μετὰ τὴν ἐλευσίαν του τὴν τάξιν καὶ τὴν ἡμερότητα ἣν ἀπὸ τινος εἶχεν ἀπολέσει· οἱ φοιτικὲς ἐβλάστησαν καὶ ἐκαρποφόρησαν ἐν ἀφθονίᾳ. Τὸ τοιοῦτον ἀπεδόθη εἰς τὸν Ἀλῆν, ὅστις ἐξελέγη βασιλεὺς ὑπὸ τὸ ὄνομα Μουλεϊ-Σεριφῆς. Οἱ διαδοχοὶ αὐτοῦ ἐξέτειναν βαθμηδὸν διὰ τῶν ὀπλων τὸ κράτος τῶν προγόνων των. Ἐκυριεύσαν τὸ Μαρρόκον καὶ τὸ Φέζ ἀποδιώξαντες τὴν δυναστείαν τῶν Σκαδινῶν Σεριφῶν καὶ ἐβασίλευσαν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας καθ' ἀπασαν τὴν χώραν τὴν ἐκτεινομένην μετὰ τῆς Μουλουγίας, τῆς ἐρήμου καὶ τῆς θαλάσσης. Ὁ Σιδι-Μωχαμέτ υἱὸς τοῦ Μουλεϊ-Σεριφῆ ἐβασίλευσε μετ' ἐμφρονος ἠπιότητος, μετ' αὐτὸν ὁμοῦ ὁ θρόνος τῶν Σεριφῶν ἐπλημύρην εἰς τὸ αἶμα.

Ὁ Ἐλ-Ρεσιδ διέφυγε ἐνσπεύρων τὸν τρόμον, σφετεριζόμενος τὸ ἔργον τοῦ δημίου καὶ σπαράσσων διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν τοὺς μαστοὺς τῶν γυναικῶν διὰ νὰ ἐναγκαλιῆ αὐτὰς νὰ ὁμολογήσῃσι ποῦ εὕρισκοντο κεκρυμμένοι οἱ θησαυροὶ τῶν συζύγων. Ὁ Μουλεϊ-Ἰσμαήλ, ὁ ἀκόλατος ἡγεμὼν, ὁ ἐραστὴς οὐκτακισχιλίων γυναικῶν

καὶ πατὴρ χιλίων διακοσίων τέκνων, ὁ συστήσας τὴν περιβόητον φρουρὰν τῶν μαύρων σωματοφυλάκων, ὁ ἐρωτότροπος Σουλτάνος ὅστις ἐζήτησε παρὰ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' ὡς συζύγον τὴν θυγατέρα τῆς δουκίσσης Λαβαλιέρ, ἀνήρτησε δεκακισχιλίας ἀποκοπίσας κεφαλὰς ἐπὶ τῶν ἐπαλξεων τοῦ Μαρρόκκου καὶ τοῦ Φέζ. Ὁ Μουλεϊ-Ἀχμέτ Ἐλ-Δεχεβὶ φιλάργυρος καὶ μέθυσος, κλέπτων τὰ κοσμήματα τῶν συζύγων τοῦ πατρὸς του, ἀπεκτηνῶθη ἐκ τῆς οἰνοποσίας, διέτασσε νὰ ἐκρίζωσι τοὺς ὀδόντας τῶν ἐρωμένων του καὶ προσέταξε ποτε ν' ἀποκεφαλίσθῃ ἀτυχῆς τις δούλος, διότι ἐπίεσε περισσότερον τοῦ δέοντος τὸν καπνὸν τῆς καπνοσύριγγός του. Ὁ Μουλεϊ-Ἀβδαλλάχ ἠττηθεὶς ὑπὸ τῶν Βερβερίνων, ἐξέχυσε τὴν ὀργὴν του κατὰ τῶν ἀθῶων κατοίκων τῆς Μεχινέζ, ἐβόηθει τὸν δῆμιον ν' ἀποκεφαλίσθῃ τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ γενναίου, καίπερ ἠττηθέντος στρατοῦ του καὶ ἐφεύρε τὴν φρικτὴν βάσανον τοῦ ράπτειν τὸν καταδικῶν ζῶντα ἐντὸς τῆς καιλίας ταύρου, διὰ νὰ σαπῶσιν ὁμοῦ! Ἀνώτερος τῶν προκατόχων του ἐγένετο ὁ υἱὸς τοῦ Σιδι-Μωχαμέτ, ὅστις περιστοιχισθεὶς ὑπὸ χριστιανῶν ἀρνησιθρήσκων ἐπέζητει τὴν εἰρήνην καὶ προσεπάθει νὰ καταστήσῃ τὸ Μαρρόκκον ἐπιδεκτικὸν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Πλὴν μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν ὁ Μουλεϊ-Γεζιδ, βίαιος, σκληρὸς, φανατικὸς, ὅστις διὰ νὰ πληρῶσῃ τοὺς στρατιώτας του, ἐξάπεσταλλεν αὐτοὺς νὰ λαφυραγωγῆσῃσι τὰς ἐβραϊκὰς συνοικίας πασῶν τῶν πόλεων τῆς αὐτοκρατορίας. Ὁ Μουλεϊ-Ἐσιὰμ μετὰ ὀλίγων ἡμερῶν βασιλείαν ἀπεσύρθη εἰς ἐρημιτήριον καὶ ἀπέθανε μονάζων. Ὁ Μουλεϊ-Σολμάν ἐξωλόθρευσε τὴν πειρατείαν καὶ ὑπεκρίνετο φιλίαν πρὸς τὴν Εὐρώπην δι' ἐπιτηδείας ὁμοῦ ραδιουργίας ἀπεμῶνε τὸν Μαρρόκκον ἀπὸ τῆς σχέσεως πάντων τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν, διέταξε δὲ νὰ φέρωσιν εἰς τοὺς πόδας του τὰς κεφαλὰς τῶν ἀρνησιθρήσκων Ἑβραίων, ὧν τὰ χεῖλη διέφυγον λόγοι μεταμελείας διὰ τὴν καταναγκαστικὴν ἐξώμισίν των. Ὁ Ἀβδερ Ραχμάν, ὁ ἠττηθεὶς ἐν Ἰσλῷ ἐκτίσε ζῶντας τοὺς συνωμῶτας εἰς τὰ τεῖχη τοῦ Φέζ. Καὶ τέλος ὁ Σιδι-Μωχαμέτ ὁ ἠττηθεὶς ἐν Τετουάν διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν λαόν του σέβας καὶ ἀφοσίωσιν, διέταξε τοὺς στρατιώτας του νὰ περιφέρωσιν εἰς τὰ χωρία καὶ τὰς πόλεις τὰς κεφαλὰς τῶν ἐχθρῶν του ἐμπεπηγμέναις εἰς τὰς λόγχας τῶν ὀπλων των. Καὶ δὲν εἶνε αὐταὶ αἱ σοβαρώτεραι τῶν συμφορῶν τῶν μαστισσῶν τὴν αὐτοκρατορίαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὀλεθρίας δυναστείας τῶν Φιλελῆ. Συνέβησαν πόλεμοι πρὸς τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Πορτογαλίαν, τὴν Ὀλλανδίαν, τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Γαλλίαν, τοὺς Τούρκους τῆς Ἀλγερίας· ἐπαναστάσεις ἀγριαὶ Βερβερί-

νων ἐξερράγησαν· ἐκστρατεῖαι καταστρεπτικαὶ εἰς Σουδὰν ἐνηργήθησαν· ἐγένοντο ἀποστασίαι φυλῶν φανατικῶν, ἀνταρσίαι, τῶν μαύρων σωματοφυλάκων, καταδιωγμοὶ χριστιανῶν. Ἐπικολούθησαν πόλεμοι λυσσαλέοι περὶ διαδοχῆς μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων, μεταξὺ θείων καὶ ἀνεψιῶν μεταξὺ ἀδελφῶν, καὶ ἡ αὐτοκρατορία ἐξ ὑπαμοιβῆς διεμελίετο καὶ ἀνασυνίστατο. Σουλτάνοι τινὲς πεντάκις καθηρέθησαν καὶ πεντάκις ἐγκατεσχέθησαν ἐπὶ τοῦ θρόνου. Πριγκίπες ὁμαίμονες κατήχησαν εἰς ἀπανθρώπους πρὸς ἀλλήλους ἀντεκδικήσεις· αἱ ζηλοτυπία τῶν γυναικῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις εἶχον φρικτὰ ἀποτελέσματα· ἀποτρόπαια ἐγκλήματα διεπράττοντο· ἡ πενία ἐμάστιζεν ἀνηλεῶς τὴν χώραν καὶ ἡ γενικὴ κατὰπτωσις ἐξώθει τὴν χώραν πρὸς ἀρχαίαν βαρβαρότητα. Διαρκῶς ἴσχυε τὸ ἐξῆς ἀξίωμα, ὅτι ἀφοῦ ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς μόνον ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τοῦ πολιτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ οἰκοδομήματος τοῦ προφῆτου ἠδύνατο νὰ θεμελιωθῇ, ἡ ἀμάθεια ἦτο ἡ καλλίστη τῶν ἐγγυήσεων διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἡ βαρβαρότης στοιχεῖον ἀναγκαῖον τῆς ὑπαρξεως αὐτῆς. Ὑπὸ τοιαύτην ἱστορικὴν αἰγλήν ἐνεφανίζετο εἰς τὴν φαντασίαν ἡμῶν ὁ νεαρὸς Σουλτάνος, πρὸ τοῦ ὁποῦ ἐμέλλομεν νὰ παρουσιασθῶμεν.

Τὴν ὀγδόην τῆς πρωίας ὁ πρέσβυς, ὁ ὑποπρέξενος, ὁ κύριος Μορτέος, ὁ πλοίαρχος καὶ ὁ λοχαγὸς περιβεβλημένοι τὰς λαμπρὰς αὐτῶν στολὰς ἦσαν ἤδη συνηγμένοι ἐν τῇ αὐλῇ, ἐν τῷ μέσῳ πλήθους στρατιωτῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ καθὼ (διοικητὴς) πάντων ἐν μεγάλῃ καὶ πομπῶδεῖ στολῇ. Μόνον ἡμεῖς οἱ τέσσαρες, τουτέστιν οἱ δύο ζωγράφοι, ὁ ἱατρός καὶ ἐγὼ περιβεβλημένοι τὸ μέλαν ἐνδυμα μετὰ τοῦ λευκοῦ λαϊμοδέτου καὶ φέροντες τὸ κλάκ, δὲν ἐτολμῶμεν νὰ ἐξέλθωμεν τοῦ θαλάμου φοβούμενοι μήπως ὁ παράδοξος ἱματισμὸς μας, ὃν ἴσως οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχον ἴδει ἐν Φέζ, ἤθελε προσκαλέσει τὸν γέλωτα τοῦ πλήθους. — Πηγαινέτε σεῖς πρώτοι. — Ὅχι, σεῖς! — Ὅρισάτε ἐμπρός! — αὐτὸς καὶ μόνος ἦτο ὁ γενόμενος μεταξὺ ἡμῶν ἐπὶ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας διάλογος, ἕκαστος δὲ προσεπάθει νὰ ὠθήσῃ τὸν ἕτερον ἐκτὸς τῆς θύρας. Ἐπὶ τέλους μετὰ ὀρθὴν παρατήρησιν τοῦ ἱατροῦ, ἀποφηνάμενου ὅτι ἡ ἰσχὺς ἐγκρατεῖται ἐν τῇ ἐνώσει, ἐξήλθομεν καὶ οἱ τέσσαρες ὁμοῦ, στενὸν ἀπαρτίζοντες σύμπλεγμα με κεφαλὴν κεκυρτίαν καὶ μετὰ τὸν πῖλον κεχωσμένον μέχρις ὀφρῶν. Ἡ εἰς τὴν αὐλήν ἐμφάνισις ἡμῶν παρήγαγε ζῶηράν ἐκπληξιν εἰς τοὺς στρατιώτας, τοὺς φύλακας καὶ τοὺς θεράποντας τοῦ μεγάρου, ὧν τινες ἀπεσύρθησαν ὀπισθεν τῶν στηλῶν διὰ νὰ γελάσωσιν ἐλευθέρως. Πάντη ἄλλοια ὁμοῦ ἦτο ἡ ἐν τῇ πόλει

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν περὶ οὐδενός ἄλλου ἐγένετο λόγος ἢ περὶ τοῦ Σουλτάνου. Ὁ ζωγράφος Οὐσσὴς ἐκατοντάκις προσεπάθησε ν' ἀπεικονίσῃ τὴν μορφήν του καὶ ἐπὶ τέλος ἐρρίψε κατὰ γῆς τὴν μολυβδίδα ἀπελπισθεὶς νὰ ἐπιτύχῃ. Τὸν ἀνεκνήρυξαν πάντες ὡς τὸν εὐειδέστατον καὶ μάλιστα ἀξιεπαινετὸν πάντων τῶν Μααμεθανῶν ἡγεμόνων. Διὰ νὰ εἶνε δὲ ἡ ἀνακλήρις αὐτῆ πράγματι Ἑθρική, ἠθέλησαμεν νὰ ζητήσωμεν τὴν γνώμην τοῦ μαγείρου καὶ τῶν δύο αὐτῶν.

Ὁ μάγειρος, παρ' οὐδ' αὖτὰ τὰ θεάματα ὅσα εἶδεν ἀπὸ τῆς Ταγγέρης μέχρι τοῦ Φεζ, δὲν εἶχον κατορθώσει ν' ἀποσπάσωσιν εἰμὴ μείδιμα βαθυτάτου οἴκτου, ἐφάνη γενναίωτος πρὸς τὸν Ἀυτοκράτορα.

— Ἄ! εἶναι εὐμορφος ἄνθρωπος, δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ εἰπῇ τίποτε, εἶπεν εἰς πιδεμοντινὴν δὲξλεκτον. Ἐπρεπε ὅμως νὰ ὑπάγῃ νὰ ταξειδεύσῃ ἐκεῖ ὅπου εἶπε ἡ ἐκπαίδευσις.

Τὸ ἐκεῖ φυσικῶ τῷ λόγῳ ἦτο τὸ Τουρῖνον.

Ὁ Λουδοβίκος ὁ ναύτης ἂν καὶ Νεαπολίτης, ὑπῆρξε λακωνικώτερος. Ἐρωτηθεὶς τί περιέργον παρατήρησεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ἐσκέφθη πρὸς στιγμὴν καὶ ἐπειτα ἀπήντησε μειδιῶν εἰς νεαπολίτιδα διάλεκτον.

— Παρατήρησα ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν τόπον οὔτε ὁ βασιλεὺς δὲν φορεῖ κάλτσας!.. Ἄλλ' ὁ κωμικώτερος πάντων ἦτο ὁ Ράννης.

— Πῶς σοῦ ἐφάνη ὁ Σουλτάνος; τὸν ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος.

— Μοῦ ἐφάνη, ἀπήντησεν ἀδιστακτικῶς καὶ μετὰ μεγάλης σοβαρότητος, ὅτι ἐφοβεῖτο.

— Ἐφοβεῖτο!.. ἀνέκραξεν ὁ πλοίαρχος καὶ ποῖον;

— Ἡμᾶς. Δὲν εἶδετε πῶς ἐγεινεν ὠχρὸς καὶ πῶς ὠμιλοῦσε ὡσάν νὰ τοῦ ἐλειπεν ἡ πνοή.

— Ἐτρελλάθης καυμένε!.. Πῶς θέλεις εὐρισχόμενος εἰς τὸ μέσον τῶν σωματοφυλάκων του καὶ τοῦ στρατεύματός του νὰ φοβηθῇ ἡμᾶς;

— Ἐτσι ἐνόμισα, ἀπήντησεν ὁ Ράννης ἀτάραχος.

Ὁ πλοίαρχος τὸν προσέβλεψεν ἀτενῶς καὶ ἐκλινε τὴν κεφαλὴν μετ' ἀποβαρύνσεως.

Τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἐσπέραν εἰσῆλθον εἰς τὸ μέγαρον ὀδηγούμενοι παρὰ τοῦ Σελάμ δύο μαῦροι, οἵτινες ἀκούσαντες τὴν θάυμασια περὶ τῶν πῶλων μας ἐπεθύμουν νὰ τοὺς ἴδωσιν. Λαθῶν τὸν ἰδικόν μου, ἀνέπτυξα αὐτὸν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των. Παρατήρησαν ἐντὸς αὐτοῦ ἀμφότεροι μετὰ μεγάλης περιεργίας καὶ ἐφάνησαν λίαν ἐκπεληγμένοι. Ἡλιθίον πιθανῶς νὰ ἴδωσιν ἐντὸς αὐτοῦ τίς εἶδεν ὅποιον περίπλοκον μηχανισμόν ἐκ τροχῶν καὶ συρμάτων, μὴ βλέποντας δὲ τίποτε, ἐπειθοντο εἶτι μάλλον εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν μεταξύ τῶν ἀφρικανῶν δεισιδαιμόνα ἰδέαν ὅτι ὅλα τὰ ἀντικείμενα τῶν χριστιανῶν εἶνε ἔργα διαβολικῆς συνεργίας.

— Δὲν εἶνε τίποτε! ἀνέκραξαν ἀμφότεροι.

— Εἰς τοῦτο ἀκριβῶς, ἀπήντησα διὰ μέσου τοῦ Σελάμ, συνίσταται τὸ θαυμαστόν τῶν υπερφυσικῶν τούτων πῶλων οἵτινες κινουῦνται ἀνευ μηχανισμού.

Ὁ Σελάμ ἐγέλασε καὶ οἱ μαῦροι ὑπέπτευσαν τὴν ἀστειότητα· τότε δὲ ἐπεχείρησα νὰ τοὺς ἐξηγήσω τὸν κεκρυμμένον μηχανισμόν, ἀλλ' ὡς εἶδον, ὀλίγον ἠδυνήθησαν νὰ ἐνοήσωσιν. Ἀπερχόμενοι ἠρώτησαν ἐὰν οἱ Χριστιανοὶ ἔθετον τὸ ἐλατήριον ἐκεῖνο εἰς τοὺς πῶλους των χάριν ριν παιδιᾶς.

— Καὶ σύ, ἠρώτησα τὸν Σελάμ, τί ἰδέαν ἔχεις περὶ αὐτῶν τῶν ἀντικειμένων;

— Ἐγὼ, ἀπήντησεν μετὰ περιφρονητικῆς ἐπαρσεως ἐπιθέτων τὸν δάκτυλόν του ἐπὶ τοῦ πῶλου, σὰς λέγω ὅτι καὶ ἐκατὸν ἔτη ἂν ἐμελλὰ νὰ ζήσω εἰς τὰς χώρας σας, θὰ συνειθίζα ἴσως βαθμηδὸν καὶ θὰ παραδεχόμεν τὸν ἰδικόν σας τρόπον τοῦ ἐνδύεσθαι, τὰ ὑπόδηματα, τὸν λαμοδέτην, καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἀπεχθῆ χρώματα τὰ ὅποια τόσο ἀρέσκουν εἰς σὰς· ἀλλ' ἂν ἐπρόκειτο νὰ φορέσω καὶ αὐτὸ... αὐτὸν τὸν φρικτὸν μαῦρον πῶλον, ὁ Θεὸς ἔστω μοι μάρτυς, ὅτι θὰ προετίμων καλλίτερα τὸν θάνατον.

TINES HASON

κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐν Ἑλλάδι.

Συντάξας ἰδίαι σελ. 156

Εἰς τὴν πεπλανημένην δοξασίαν τῶν Φιλολόγων, ὅτι οἱ Ἄλβανοι εἶνε ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἡπειρωτῶν καὶ Ἰλλυριῶν συνετέλεσε πῶς, ὡς εἶδομεν, καὶ ἡ σημεῖωσις τοῦ Πτολεμαίου περὶ λαοῦ Ἄλβανῶν, Ἄλβανοπόλων καὶ ὄρους Ἄλβανῶν. Ἀλλὰ καὶ ἀληθῆς ἐὰν ὑποτεθῇ, ὅτι ὑπῆρξε τὸ παλαιὸν ἐκεῖ λαὸς Ἄλβανῶν, ἐξέλιπε καὶ οὗτος, ὅπως ἐξέλιπον τὸσοῦτοι ἄλλοι λαοὶ τῆς Θρακίας καὶ τῆς Ἰλλυρίας, ὅπως ἐξέλιπον Ἰταλιῶν μὲν Βόϊοι καὶ Σκορδίσκοι, Ἰλλυριῶν δὲ Αὐταριάται καὶ Ἀρδιαῖοι καὶ Δαρδάνιοι, Θρακῶν δὲ Τριβαλλοί, ὡς λέγει ὁ Στράβων, ὅστις, ἐὰν περιέγραφε τὴν κατάστασιν τῆς Ἰλλυρίας μετὰ ταῦτα, κατὰ τὴν ἕκτην ἑκατονταετηρίδα, ὅτε ὁ φοβερός ἐκεῖνος λοιμὸς ὁ διαρκέας ἐκ διαλειμμάτων πενήτηκοντα δύο ἔτη, καὶ ἐξολοθρεύσας μυριάδας ἀνθρώπων, ὃν περιγράφει ὁ Προκόπιος, ὅτε δεινὸς σεισμὸς κατέρριψε 24 φρούρια τῆς Δαρδανίας, ὅτε αἱ βαρβαρικαὶ ἐπιδρομαὶ τῶν Γόθων, Οὐννων, Ἀδάρων, Σλάβων, κλπ. εἶχον συμπληρώσῃ τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἐρημώσεως ἐν τῇ Ἰλλυρίᾳ ἰδίως, ἂν ἐπὶ τῆς 1 μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος ἔλεγεν, ὡς εἶδομεν, περὶ τῆς Ἰλλυρίας ἐνὺν δὲ τὰ πολλὰ μὲν ἐρημία κατέχει, τὰ δ' οἰκούμενα κωμηδῶν καὶ ἐρηπίοις λείπεται, ἀπορούμεν τί θὰ ἐλεγε τότε ἡ μάλλον εἰμεθα βέβαιον, ὅτι θὰ ἠπόρει λέξεων πρὸς παράστασιν τῆς οἰκτροτάτης καταστάσεως τῆς χώρας ταύτης. Ἐξέλιπον λοιπὸν καὶ οἱ ὀλίγοι Ἄλ-

1. Στράβ. Ζ', 5, 7. 2. Ἱστορ. τῆς Α' τετραδ. ἡ Β', κεφ. 22. ἐκδ. Βόννης.

βανοὶ τοῦ Πτολεμαίου, ἐὰν ποτε ὑπῆρξαν, ὡς ἐξέλιπον καὶ τόσοι ἄλλοι ἀρχ. Θρακικαὶ Ἰλλυρικοὶ λαοί, ὧν τὰ συντρίμματα περιεσφῆθησαν ὀλίγοι μόνον Βλάχοι. Ἡ ὑπαρξίς Ἄλβανῶν, Ἄλβανοπόλων καὶ ὄρους Ἄλβανῶν ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Ἰλλυρίας καὶ ἀληθῆς ὑποτιθεμένη, οὐδαμῶς δυναμένη νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόδειξις, ὅτι οἱ Ἄλβανοι καταγόναται ἐκ τῶν ἀρχ. Ἰλλυριῶν καὶ Ἡπειρωτῶν, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόδειξις, ὅτι καὶ τὸ παλαιὸν κατέκρησεν ἐκεῖ λαὸς συγγενῆς τῶν Ἄλβανῶν τοῦ Καυκάσου, ὡς καὶ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐνεκαθιδρύθη ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ λαὸς ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ Καυκάσου Ἄλβανίας καὶ τῶν περὶ τὸν Καύκασον χωρῶν καὶ ὅπως ἐν γένει ἐκ τῆς Ἀσίας ἤλθον ἐκ παλαιωτάτων χρόνων λαοὶ εἰς τὴν Εὐρώπην. Διότι τοῦτο μαρτυροῦσι τὰ Γεωγραφικὰ ὀνόματα τῆς τοῦ Καυκάσου Ἄλβανίας τὰ ὁμοιάζοντα πρὸς τὰ αὐτὰ τῆς Ἰλλυρίας, Ἡπείρου καὶ ἐν γένει τῆς Ἑλληνικῆς, ὑπὸ γενικώτερον ὄνομα, καὶ ἰταλικῆς χερσονήσου, ὅπως ἐν γένει γεωγραφικὰ ὀνόματα τῆς Εὐρώπης ὁμοιάζοντα πρὸς τὰ αὐτὰ τῆς Ἀσίας δεικνύουσι τὴν συγγένειαν τῶν λαῶν τῶν δύο τούτων ἡπείρων. Ἄλβανία (ἔθνος), Ἄλβανη πόλις, Ἄλβανὸς ποταμὸς ἐν Καυκάσῳ, λαὸς Ἄλβανῶν, Ἄλβανόπολις καὶ ὄρος Ἄλβανῶν ἐν Ἰλλυρίᾳ, ἐὰν ὑποτεθῇ γνήσιον τὸ χωρίον τοῦ Πτολεμαίου Ἀρβῶν ἢ Ἀρβῶν ἐν Ἰλλυρίᾳ καὶ Ἀρβᾶ ἐκ τῆς βορείωτατα αὐτῆς ἐπὶ τῆς νήσου Σκαρδῶνας ὄρος Ἄλβιον ἐν τοῖς Ἰάποσι τῆς Ἰλλυρίας. Ἄλβα πόλις ἐν Ἰταλίᾳ ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Alba Longa, καὶ Ἄλβανὸν ὄρος ἐκατὸν ἐξήκοντα σταδίου ἀπέχον τῆς Ρώμης, ἔφ' οὗ εἶχε κτισθῆ ἡ πόλις αὐτῆ ὄρος Ἄλβιον μέρος τῶν Ἄλπεων, ὧν τὸ ὄνομα τῆς αὐτῆς ρίζης. ὄρος Κεραυνία μέρος τοῦ Καυκάσου. Κεραυνία καὶ Ἀκροκεραυνία ἐν Ἡπείρῳ. Τούτοις περὶ τὸν Καύκασον ἐν τοῖς Κεραυνίοις, ὡς εἶδομεν, καὶ Τούτοις ἐν Ἰταλίᾳ.

Ὅτι οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἤλθον ἐκ τῆς Ἀσίας εἶνε κοινότατον δόγμα τῶν ἱστορικῶν καὶ τῶν ἀρχαιολόγων ἡμεῖς δὲ ἐνταῦθα θέλομεν περιορισθῆ ἀναφέροντες τὴν μετανάστασιν λαῶν, πρῶτον μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐν γένει, ἔπειτα δὲ ἐκ τῶν περὶ τῶν Καυκάσον χωρῶν ἰδίως, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν χερσονήσον. Οἱ Πελασγοὶ ἐκ τῆς Ἀσίας ὁρμώμενοι μετανάστευσαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ὑπὸ γενικώτερον ὄνομα, ὡς καὶ εἰς τὴν Ἰταλικὴν, χερσονήσον, ἄλλο δὲ μέρος αὐτῶν διεσκορπίσθη ἐπὶ τῆς μικρᾶς Ἀσίας. Ἐνταῦθα δὲ παρατηροῦμεν, ὅτι οἱ Πελασγοὶ οὐδαμῶς πρέπει νὰ συγ-

1. Πτολεμ. 5, 12. 2. Αὐτόθι. 3. Πολύβ. 2, 11 καὶ Στέφ. Βυζ. ἐν λέξει. 4. Πτολ. 2, 16. 5. Στράβ. 4, 5, 2. 6. Στράβ. Ε', 2, 2. Liv. 1, 3. 7. Στράβ. Ε', 3, 2. 8. Στράβ. Ε', 3, 2 καὶ Liv. 1, 3. 9. Στράβ. Ζ', 5, 4. 10. Στράβ. Δ', 6, 1. 11. Στράβ. ΙΑ', 4, 1 καὶ ΙΑ', 5, 1. 12. Στράβ. Ζ', 5, 9 καὶ ΣΤ', 3, 8. 13. Στράβ. Ε', 2, 2.

χέονται πρὸς τοὺς Κύκλωπας. Οἱ Κύκλωπες ἤλθον ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ὅτι δὲ λαοὶ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ἀφῆκσαν ἐν Ἑλλάδι, ἔχομεν τὴν παράδοσιν τοῦ Πέλοπος, Κάδμου, Κέκροπος, Δαναοῦ κλπ. καὶ τὰ ἀνεκαλυφθέντα ἐν τοῖς τάφοις τῶν Μυκηναίων, τῆς Τίρυνθος, Σπάρτα κλπ., ἅτινα ἀποδεικνύονται λαῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ λέξις δὲ Κύκλωψ, δι' ἧς οἱ Ἕλληνες ἐκάλεσαν τοὺς ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, σημαίνει κυκλοποιῶς, φρουριοποιῶς, ὅσα συνθετοῦ ἐκ τοῦ κύκλος καὶ τῆς ρίζης ὅπ ἡμεροῦζοι τοῦ Λατινικοῦ opus-eris συγγενῆς δὲ τοῦ Κύκλωψ εἶνε τὸ Κέκροψ, ὡς τοῦ κύκλος τὸ κύριον καὶ Κίρκη. Οἱ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς ἐρχόμενοι ἐν Ἑλλάδι καὶ εὐρίσκοντες τοὺς κατοίκους αὐτῆς οἰκοῦντας ἐν ἀτειχίστοις κώμαις εὐκόλως ὑπέτασσον αὐτοὺς καὶ ἐκτιζον ἀκρόπολεις πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐαυτῶν κυριαρχίας. Ἐκ δὲ τῶν τειχῶν ἐκείνων, ἅτινα πάντοτε εἵλυσαν τὸν θαυμασμόν, οἱ ἐπήλυδες οὗτοι ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν ὡς γίγαντες, ὡς καὶ ἀλλοθεν καὶ ἐκ τῆς ἡμερικῆς περιγραφῆς τοῦ Κύκλωπος διδασκόμεθα.

Ἄλλος λαὸς ἐξ Ἀσίας, οὗτος ἐκ τῶν περὶ τὸν Καύκασον χωρῶν αὐτῆς, εἶνε οἱ Ἀχαιοὶ. Λαὸς Ἀχαιῶν κατέκει τὸ παλαιὸν ἐπὶ χώρας τοῦ Καυκάσου. Μετὰ δὲ τὴν Σινδικήν, κατὰ τὴν Γοργυπτιανὴν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ, ἢ τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ζυγῶν καὶ Ἡνιόχων παράλι, τὸ πλέον ἀλίμενος καὶ ὀρεινῆ, τοῦ Καυκάσου μέρος οὖσα. Οἱ Ἀχαιοὶ ἐλθόντες ἐκ τῆς Ἀσίας ὑπέταξαν τοὺς διαφόρους λαοὺς τῆς Ἑλλάδος, ἢν διαίρεσαντες εἰς μικρὰς ἡγεμονίας καὶ διανεύσαντες πρὸς ἀλλήλους ἐβασίλευσαν. Ἐκ τούτων ἦσαν οἱ βασιλεῖς καὶ οὗτοι ἀπετέλουν τὴν ἀριστοκρατίαν, ἐκ τούτων οἱ ἀνακτες, ἀριστῆες, βουλευφόροι κλπ. Λαὸς ἢ φυλὴ Ἀχαιῶν οἰκοῦσα ἐπὶ ἐνὸς ἰδιαιτέρου, ὀρισμένου μέρους καὶ ἐκεῖθεν ἐξορμήσασα καὶ κατακτῆσασα τὴν λοιπὴν χώραν, ὡς οἱ Δωριεῖς ἐκ τοῦ Ὀλύμπου, δὲν μνημονεύεται. ἔχομεν μὲν τὴν παράδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἀναίρει τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάδοσιν περὶ Δῶρου, Αἰόλου, Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ καὶ τῶν τεσσαρῶν φερωνύμων φυλῶν, τῶν Δωριέων, Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Ἀχαιῶν ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἢς τὸ μυθώδες εἶνε προφανές καὶ ἦτις, ὡς εἰκάζεται, ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Δωριέ

λίς ποιηθέντα κατ' απομίμησιν αρχαιοτέρων καθαρῶς Ἑλληνικῶν.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ Ἑλλάς ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἀπόλειαν τῆς πολιτικῆς αὐτονομίας τῆς ἤρχισεν νὰ ἐξασκήσει μεγίστην ἠθικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων διὰ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Ἐκ δὲ τῶν θησαυρῶν, οἵτινες ἐξ ὀλοκλήρου τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου συνέφερον ἀφθονοῦ εἰς τὴν κυρίαρχον πόλιν, μέγα μέρος ἐδαπανᾶτο ὑπὲρ ἑλληνικῶν καλλιτεχνημάτων. Διὰ τὰ ἔργα τῶν μεγάλων τεχνιτῶν ἐπληρόντο τῶ ὄντι ἀμύθητα ποσά τιμαὶ καὶ μέχρι πεντακοσίων χιλιάδων δραχμ. ἀνερχόμενοι δὲν ἦσαν πολὺ σπάνιοι. Ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι ὁ μέγας οὗτος ἔρωσ ἐπὶ τὴν ἑλληνικὴν τέχνην δὲν ἠνθάνοιτο εἰλικρινῆς, ἀλλὰ πολὺ μάλλον ματαία ἐπίδειξις ἀνθρώπων ὑψηλότητων. Ὅπισσὸν ποτε ὁμοῦ εἶπε ἀληθὲς εἶπε ψευδὲς, τὸ πάθος τοῦτο κατεῖχεν οὐχὶ μόνον τὴν Ῥώμην, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπαρχίας. Ἐκαστὸς ἤθελε νὰ κομμήσῃ διὰ γλυπτικῶν ἔργων τὴν αἰθυσάν του, τὴν στοάν, τοὺς δρόμους τοῦ κήπου του καὶ τὴν κρήνην. Οἱ δύο αἰῶνες, ὧν ὁ μὲν προηγεῖται, ὁ δὲ ἐπιτελεῖ τὴν γεννήσει τοῦ Χριστοῦ, δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν οὐχὶ μεταφορικῶς χρυσοῖ αἰῶνες διὰ τοῦς Ἑλληνας τεχνίτας, οἵτινες ἀθρόοι ἐσπυσαν τότε εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἄλλ' ἂν καὶ ἐξωτερικαὶ περιστάσεις ἦσαν τόσον εὐνοϊκαί, τὸ πνεῦμα ὅμως τῆς Ἑλλάδος εἶχεν ἤδη ἐξαντληθῆ, καὶ οἱ καλλιτέχναι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν μάλλον χειροτέχνηται ἐργαζόμενοι ἵνα πορισθῶσιν διὰ τὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Αἰσθανόμενοι δὲ τὴν ἀδυναμίαν τῶν οἱ πλείστοι οὐδόλως ἐπεζήτουν πρωτοτυπίαν, ἀλλὰ περιωρίζοντο εἰς ἀπομιμήσεις καὶ ἀντιγραφαὶς ἀρχαιοτέρων ἔργων τῶν καλῶν χρόνων πρὸς τοὺς οἱ πλείστοι τῶν ἰδιωτῶν μὴ δυνάμενοι νὰ πληρῶσιν ἔργα μεγάλων καλλιτεχνῶν τῶν παρελθουσῶν ἐποχῶν διὰ τὸ ὑπερογκον τῆς τιμῆς αὐτῶν, ἐπιθυμοῦντες νὰ κατέχωσιν ἕστω καὶ ἐν ἀντιγράφῳ ἐν ἀριστοῦργημα τοῦ Φειδίου, τοῦ Πολυκλείτου ἢ τοῦ Πραξίτελου, παρήγγελον τοιαῦτα παρὰ τοῖς συγχρόνοις αὐτῶν τεχνίταις. Οὕτω λοιπὸν ἀμφοτέροι, τεχνίται καὶ ἐρασταὶ τῆς τέχνης συνετέλεσαν, ἵνα ἡ ἐποχὴ αὐτῶν καταστῆ ἐποχὴ ἀντιγραφῶν καὶ ἀπομιμητῶν, ὧν τὰ ἔργα ἔχουσιν ἀξίαν διὰ τοῦτο, διότι ἐν αὐτοῖς κατοπτρίζονται συγκεχυμένως μὲν πως, ἀλλ' ὅμως πάντως κατοπτρίζονται οἱ εὐκλείεις χρόνοι τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης ἀπὸ τοῦ Περικλέους μέχρι τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Διότι ἐκ τῶν ἀντιγράφων, τὰ ὅποια ἦσαν φυσικῶς πολλὰ πλείονα τῶν πρωτοτύπων, διεσώθησαν τόσα ὥστε νὰ πληρῶσιν τὰ μουσεῖα ὅλης τῆς Ἑυρώπης, ἐν ᾧ ἐκ τῶν δευτέρων μόνον ἐλάχιστα.

α'. Προτομή νεανική, ἀντίγραφον τῆς κεφαλῆς τοῦ δορυφόρου τοῦ Πολυκλείτου, φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν ΠΟΛΥΚΛΕΙΤΟΥ ΟΥΛΟΛΩΝΙΟΙΣΕΠΙΟΝΕΒ. Ὁ καλλιτέχνης οὗτος ἔζη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Αὐγούστου, ὃν τινα καὶ ἐνομιζέτο ἀλλοτε, ὅτι παριστᾷ ἡ προτομὴ ἀγάλματα ὅμοια τινὰ νεανίου γυμνοῦ κρατοῦντος δόρυ ἐπὶ τοῦ ὤμου σωζόμενα ἐν Ἰταλίᾳ ἀναγνωρισθέντα ὡς ἀντίγραφα τοῦ περιφήμου δορυφόρου τοῦ Πολυκλείτου, ἀπέδωκαν καὶ εἰς αὐτὴν τὸ ἀληθὲς ὄνομά της. Συγχωρεῖ δὲ τις τῶ Ἀπολλωνίῳ τὴν τόλμη, ἣν ἔσχε νὰ ἐπιγράψῃ τὸ ὄνομά του ἐπὶ ἔργου, οὐ ἢ σύλληψις δὲν ἀνήκει αὐτῷ, διότι ἡ ἐργασία εἶναι τῶ ὄντι ἐπιμελής καὶ εὐσενήδης.

β'. καὶ γ'. Δύο δορκαδὲς ἰστάμεναι ὀρθαί, ἔργα πολλῆς χάριτος καὶ λεπτότητος. δ'. Ἀγάλμα τοῦ Ἑρμοῦ γυμνοῦ φοροῦντος περὶ τὰ σφυρὰ πτερὰ δεδεμένα δι' ἱμάτων. Ὁ θεὸς παρίσταται νεαρὸς καθήμενος ἐπὶ βράχου, ὅστις ὅμως εἶναι νεώτερος, ἐρείδων ἐπ' αὐτοῦ τὴν δεξιὰν χεῖρα, ἐν ᾗ τὴν ἐτέραν θέτει ἐπὶ τοῦ γόνατος, ἐκτείνει δὲ πρὸς τὰ ἔμπροσ καὶ τὸ δεξιὸν σκέλος ἢ τελευταία αὐτῆ πρὸ πάντων κινήσει ἐκφράζει λαμπρῶς τὴν ἰδέαν τοῦ τεχνίτου θελησαντος, ὡς φαίνεται, νὰ παραστήσῃ τὸν ἀγγελιοφόρον τῶν θεῶν ἀπαυδήσαντα ἐκ μακροῦ δρόμου καὶ ἀναπαυόμενον. Βεβαίως τὸ ἔργον τοῦτο δὲν ἔχει τὸ θεῖον κάλλος, οὐδὲ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Ἑρμοῦ τοῦ Πραξίτελου, εἶναι ὅμως ὠραία ἐργασία καὶ πρὸ πάντων ἐπιτυχεστάτη ἡ στάσις του· πολὺ πιθανῶς δὲ εἶναι ἀπομίμημα ἔργου τινὸς σπουδαίου τῶν Ἀλεξανδρινῶν χρόνων.

Η ΞΑΝΘΗ

Στάσου, Ξανθὴ μου, τὸ μικρὸ μοσχάρι σου νὰ ζήσῃ, δὲ μάρμαρα κῆτοςσάν ἔχθεις καὶ πάλι νὰ σ' ἀρμήξῃ, σὴν ἔξιλην βιδούρα του τὸ γάλα σου ν' ἀφίση κί' ἀπ' ἀπὸ τὰ χεῖλη της κατὰλευκὸ νὰ τρέξῃ ἴσπερ καθάριον νὰ τὸ πῶ με δισπασμένο στόμα καὶ νὰ γινῶ γὰρ μὴ στιγμὴ μικρὸ παιδάκι ἀκόμα.

ΔΗΜ. ΚΟΚΚΟΣ.

ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ

Οἱ Παρίσιοι πολιορκούμενοι ἐλιμώττον καὶ ἠγωνία. Ἡμέραν τινὰ ἐν ᾗ μελαγχολικὸς περιπατεῖ ὁ Μορίσσας, ὠρολογιοποιὸς τὸ ἐπάγγελμα καὶ ἐθνοφρουρὸς ἐξ ἀνάγκης, συνήνητησεν ἀπροσδοκῶς τὸν φίλον του Μάιναν, ὁμοίως στρατιωτῆν.

— Ζωὴ χαρισάμενη! Καὶ ταῦτα μόνον ἤρκειν ὅπως ἐννοήσωσι καὶ ἀγαπήσωσι. Τὸ φθινόπωρον, περὶ τὸ τέλος τῆς ἡμέρας, ὅτε ὁ ὠραὶ αἰματοβαρῆς ὑπὸ τοῦ δύνοντος ἡλίου οὐρανὸς ἀντανέκλα εἰς τὸ ὕδωρ τὰ κατέρυθρα νῆρα, ἐπυρφώρον ὀλόκληρον τὸν ποταμὸν, κατέφυγε τὸν ὄριζοντα, καθίστα ἐρυθρὸς ὡς πῦρ τοὺς δύο φίλους καὶ ἐχρῶσεν τὰ κηρινίσαντα ἤδη καὶ φρίσαντα ἐκ ῥίγους χειμερινοῦ δένδρα. Ὁ Μάινας ἠτένιζε μειδιῶν τὸν Μορίσσαν καὶ ἔλεγε: — Τί πράγμα, αἰ; Καὶ ὁ Μορίσσας ἔμπλεως θαυμασμοῦ ἀπεκρίνετο προσέχων ἄμα εἰς τὴν ὀρμίαν του. — Ἐδῶ εἶνε πειὸ καλὰ ἀπ' τὴν πλατεῖα πῶς; Μόλις ἀνεγνώρισαν ἀλλήλους ἐσφιγγαν θερμῶς τὰς χεῖρας τῶν, λίαν συγκινημένοι, διότι ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις συννητῶντο. Ὁ Μάινας ἀναστεναζάς ἐψιθύρισε: — Εἶδες συμφοραίς; Καὶ ὁ Μορίσσας σκυθρωπότατος ἐστὲναξε: — Καὶ τί βρωμώκαιρος! σήμερον εἶνε ἡ πρώτη καλὴ ἡμέρα τῆς χρονιάς. Ὁ οὐρανὸς ἦτο πράγματι αἰθριὸς καὶ καταγάλαντος. Ἡρχίσαν νὰ βαδίζωσιν ἐγγὺς ἀλλήλων καταφεύγει καὶ σκεπτικὸς ὁ Μορίσσας ἐπανέλαβε: — Καὶ τὸ ψάρεμμα, τὸ θυμάσαι; Ὁ δὲ Μάινας ἠρώτησε: — Ἄχ! πότε θὰ ξαναπαίξῃ! Εἰσήλθον εἰς μικρὸν καπηλεῖον καὶ ἔπιον ὁμοῦ ἐν ἀψίνθιον ἔπειτα ἤρχισαν νὰ περιπατοῦν ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων. Ὁ Μορίσσας ἔστη αἰφνης. — Πίνουμε κ' ἄλλο ἕνα; — Ὅπως θέλεις. Καὶ εἰσήλθον εἰς ἄλλο καπηλεῖον. Ἦσαν ζαλισμένοι ὅτε ἐξήλθον, ὡς θὰ ἦτο πᾶς νησιτικὸς πῶν πνευματώδες ποτόν. Ὁ καιρὸς ἦτο θαυμασίως. Ἐλαφρὰ αὖρα ἐθάπευε τὸ πρόσωπόν των. Ὁ Μάινας δὲ ἡ χλιαρότης τοῦ ἀέρος ἐμέθυσε ὀλοσχερῶς ἐσταμάτησε: — Τί λές; Πᾶμε; — Ποῦ; — Σ τὸ ψάρεμμα. — Καὶ σὲ ποῖο μέρος; — Σ τὸ καλρὸ μας. Αἱ ἐμπροσθοφυλακαὶ μας εἶνε ἐκεῖ κοντά. Γνωρίζω τὸν συνταγματάρχην Δημούλιαν θὰ μᾶς χεῖρὸς καὶ κρημαμένους ἔχοντες τοὺς πόδας ὑπεράνω τοῦ βέματος· οὕτω δὲ κατὰ μικρὸν ἐγένοντο στενοὶ φίλοι. Πολλῶς δὲν ἀντήλλασον λέξιν καὶ ὅμως συνοουῶντο θαυμασίως χωρὶς οὐδὲν νὰ εἰπωσι, διότι εἶχον τὰς αὐτὰς κλίσεις, τὸν αὐτὸν πόθον. Τὴν ἀνοιξίαν, ὅτε ὁ ἥλιος ἐξωγοῖνε διὰ τῆς θερμότητός του τοὺς δύο φίλους, ὁ Μορίσσας κάποτε ἔλεγε πρὸς τὸν Μάιναν: — Τί ἐμμορφα, αἰ; Καὶ ὁ Μορίσσας ἀπεκρίνετο:

τοὺς ἀφήσῃ. Ἐπανέλαβον δὲ τὴν πορείαν τῶν ἐφοδιασθέντες με διαβατήριον. Μετ' ὀλίγον ἀπεμακρόνησαν τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς, διήλθον ἐγκαταλειμμένον τι προάστειον, καὶ εὐρέθησαν εἰς τὰς ἀμπέλους, αἰτίνες παράκεινται τῷ Σηκουάνα. Κατέναντι τὸ χωρίον Ἀρζαντέιλ ἐφαίνετο νεκρὸν. Ἡ μεγάλη πεδιάς ἡ μέχρι Ναντέρης διήκουσα ἦτο ἐρημος, τέλειον ἐρημίας. Ὁ Μάινας δεικνύων διὰ τοῦ δακτύλου τὰς κορυφὰς τῶν λόφων ἐψιθύρισε: «Οἱ Πρῶσοι εἶνε ἐκεῖ πάνω». Ἀνησυχία δὲ τις κατέλαβε τοὺς δύο φίλους πρὸ τῆς περὶ ἐρημίας. Οἱ Πρῶσοι! ποτὲ δὲν τοὺς εἶχε ἰδεῖ, ἀλλὰ τοὺς ἠσθάνετο ἀπὸ μνηῶν περὶ τοὺς Παρισίους, ἀσφόρους καὶ πανιαχούρους. Καὶ εἶδός τι δεισιδαίμονος τρόμου ἐπέπνεεν αὐτῶ ὁ ἀγνωστος καὶ νικητὴς ἐκεῖνος λαός. Ὁ Μορίσσας ἐβέβησε: — Κί' ἂν ἀπαντήσωμε'ς τὸ δρόμο καμπόσους ἀπ' αὐτοὺς; Ὁ Μάινας ἀπεκρίθη, με τὴν παρισινήν ἐκείνην φιλοπαιγμοσύνην οὐδ' ἐν τῇ κρισίμῳ ἐκείνῃ στιγμῇ ἐγκαταλιποῦσαν αὐτόν: — Τοὺς δίνουμε καμμιὰ τηγανιά ἀπὸ τὰ ψάρια μας. Ἄλλ' ἐδίσταζον νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὴν πεδιάδα, περιεεῖς ἐκ τῆς σιγῆς τοῦ κύκλου ὀρίζοντος. Τέλος ὁ Μάινας ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν: — Ἐμπρός! δρόμο! μὰ μὲ προσοχί! Καὶ κατῆλθον εἰς μικρὸν ἀμπέλον, κεκυφότες, ἔρποντες, κρυπτόμενοι ὅπισθεν τῶν βάττωνωνήσους περιβλεπόντες, τεταμένον τὸ οὖς ἔχοντες. Μικρὰ μόνον λωρὶς γῆς ὑπελείπετο ὀπως φθάσωσιν εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. Διήλθον αὐτὴν δρομαίως καὶ φθάσαντες εἰς τὴν ὄχθην ἐκρύβησαν ἐν τῷ ζηρῷ καλαμῶν. Ὁ Μορίσσας προσήλωσε χαμὰι τὸ οὖς του. Δὲν ἤκουσε βήματα. Οὐδεὶς ἤρχετο. Ἦσαν μόνον, κατὰμονοι. Ἀνέλαβον θάρρος καὶ ἤρχισαν τὸ ψάρεμα των.

Ἄλλ' ἔφαρνα ὑπόκωφος κρότος, ὑποχθονίως ἐρχόμενος ἐκλόνησε τὸ ἔδαφος. Τὰ πυροβόλα ἤρχαντο πάλιν βροντῶντα. Ὁ Μορίσσας ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν του καὶ ὑπεράνω τῆς ὄχθης, εἶδε διαγραφόμενον τὸ ὄρος Βαλεριανῶν, φέρον ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ λευκὴν ὀμίχλην ἐκ τῆς πυρίτιδος ἣν εἶχεν ἐξεμέσει. Παραχρῆμα δευτέρως καπνὸς ἐξήλθεν ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ φρουρίου· καὶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἄλλο τηλεβόλον ἐβρόντησε. Εἶτα δὲ καὶ ἄλλο καὶ ἐκαστός το ὄρος ἐξέπεμπε τὸν θανατηφόρον ἀναπνοὴν του, ἐξέχευε τὸν γαλακτώδη ἀτμὸν του ὅστις ὕψουτο ἠρέμα ἐν τῷ διαυγεῖ οὐρανῷ καὶ ἀπετέλει νέφος. Ὁ Μάινας ἔστρεψε πρὸς τὸν Μορίσσαν: — Νά, ποῦ ξαναρχίζου, εἶπε. Ὁ Μορίσσας, ὅστις ἐβλεπεν ὅτι ἀπὸ τινος δὲν ἐτσιμποῦσαν οἱ κωβιοὶ κατελείφθη αἰφνης ὑπὸ σφοδρὰς ἀγανακτήσεως κατὰ τῶν οὕτω πολεμούντων δαιμονισμένων καὶ ἐψιθύρισε. — Τί βλάκες ποῦναι νὰ σκοτόντο ἔτσι' τὰ καλὰ καθούμενα! Ὁ Μάινας ἀπεκρίθη. — Εἶνε χειρότεροι ἀπὸ ζῶα. Ὁ δὲ Μορίσσας, συλλαβὼν τέλος ἕνα κυπρίνον, ἐπανέλαβε. — Καὶ ὄσο συλλογιζομαι πῶς πάντα ἔτσι θάνε ὄσο εἶνε κυβερνήσεις' τὸν κόσμῳ! Ἠσυχως δὲ ἤρχαντο συζητοῦντες, λύοντες τὰ μεγάλα πολιτικὰ προβλήματα με τὴν ὑγιὰ λογικὴν ἀνθρώπων ἀγαθῶν καὶ περιωρισμένων. Τὸ δὲ Βαλεριανὸν ὄρος ἐβρουχάτο ἀκαταπαύστως, κατακρημνίζον διὰ τῶν σφαιρῶν του οἰκίας, ἐξολοθρευῶν ὑπάρξεις, συντρίβον ὄνειρα, περαῖνον διὰ μίαν πολλὰς προσδοκηθείσας χαράς, πολλὰς εὐτυχίας, ἀνοίγον ἐν καρδίαις συζύγων, ἐν καρδίαις θυγατέρων, ἐν καρδίαις μητέρων ὀδύνας ἀτελευτήτους. Ἄλλ' αἰφνης ἐφρικήσαν κατεπτομηνοί, ἀκούσαντες βήματα· στρέψαντες δὲ τὰ ὄμματα, εἶδον ὀρθοὺς ὀπίσω τῶν τῆσασαράς ἀνδρας, τῆσασαράς γιγαντιαίους ἀνδρας ὀπλισμένους καὶ γενειώδυντας, φοροῦντας ἀγνωστον αὐτοῖς στολήν καὶ πλατὺ κασκέτον, καὶ σκοπεύοντας αὐτοὺς διὰ τῶν ὄπλων των. Αἱ δύο ὄρμαι ἐξέφυγον τῶν χερῶν των καὶ παρέσυρεν αὐτὰς τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. Παρευθὺς συνελήφθησαν, ἐδεσμεύθησαν, ἐπεβιβάσθησαν ἐπὶ λέμβου καὶ μετηνέχθησαν εἰς τὸ ἀπέναντι νησιδίον. Ὅπισθεν δὲ οἰκίας τινός, ἣν εἶχον νομίσει ἐγκαταλειμμένην καὶ ἐρημον εἶδον περὶ τοὺς εἰκοσι γερμανοὺς στρατιώτας. Πίγας τις γενειοφόρος καπνίζων διὰ μεγάλῃς νιοουργοῦς πίπας, ἠρώτησεν αὐτοὺς εἰς ἐξάκρστον γαλλικὴν γλῶσσαν: — Λοιπὸν, κύριοι, πῶς ἐπῆγε τὸ ψάρεμα;

σχημα ἢ δουλειά. Ἄλλα τώρα πρόκειται δι' ἄλλο πρᾶγμα. Ἀκούσατε χωρὶς γὰρ ταραχῆς.

Ἐγὼ σὰς θεωρῶ κατασκόπους. Σὰς συλλαμβάνω καὶ σὰς τουφεκίζω. Ἐπροσποιεῖσθε ὅτι φαρεύετε διὰ νὰ ὑποκρύψητε τὸ σχέδιόν σας. Ἐπέσατε εἰς τὰ χεῖρά μου, τόσο τὸ χειρότερο διὰ σὰς· ἔτσι εἶνε ὁ πόλεμος.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐπεράσατε ἀπὸ τὴν ἐμ-προσθοφυλακὴν θὰ σὰς ἔχουν εἰπεῖ βέβαια τὸ σύνθημα διὰ νὰ ἐπιστρέψητε. Πέτε μου τὸ σύνθημα καὶ σὰς χαρίζω τὴν ζωὴν σας.

Οἱ δύο φίλοι, πελιδνοί, ὑπὸ νευρικοῦ τινος ῥίγους κατεχόμενοι εἰσῆγαν.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐπανέλαβε :

— Κανείς δὲν θὰ τὸ μάθῃ· θὰ ἐπιστρέψετε ἡσυχά. Ἄν ἀρνηθῆτε νὰ μοῦ τὸ εἰπῆτε θ' ἀποθάνετε, καὶ παρευθὺς. Ἐκλέξατε.

Ἐμενον ἀκίνητοι, ἄφωνοι.

Ὁ ἀξιωματικὸς, ἤρεμος, ἐξηκολούθησεν ἐκτείνας τὴν χεῖρά του πρὸς τὸν ποταμόν.

— Συλλογισθῆτε ὅτι μετὰ πέντε λεπτά θὰ εἰσθε εἰς τὸν πάτον τοῦ ποταμοῦ. Μετὰ πέντε λεπτά. Συλλογισθῆτε τοὺς συγγενεῖς σας.

Τὸ Βαλεριανὸν ὄρος ἐξηκολούθει βρέμον.

Οἱ δύο φίλοι ἴσταντο ὀρθοὶ καὶ σιγηλοί· ὁ ἀξιωματικὸς ἔδωκε διαταγὰς τινὰς γερμανιστί. Ἐπειτα μετέβαλε θέσιν ὅπως μὴ εὐρεθῇ πολὺ πλησίον τῶν αἰχμαλώτων· δώδεκα δὲ ἄνδρες ἐτοποθετήθησαν εἰς εἰκοσι βημάτων ἀπόστασιν ἀπ' αὐτῶν, τὸ ὅπλον παρὰ πόδα ἔχοντες.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐπανέλαβε :

— Σὰς δίδω ἓνα λεπτόν ἀκόμη· οὔτε δύο δευτερόλεπτα περισσώτερον.

Ἐπειτα ἠγέρθη βιαίως, ἐπλησίασε τοὺς δύο φίλους, ἔλαβε τὸν Μορισσᾶν ἀπὸ τοῦ βραχίονος, εἰλκυσε αὐτὸν βήματά τινα μακρὰν, καὶ τῷ ἐψιθύρισεν :

— Ἐλα, γρήγορα, τὸ σύνθημα· ὁ φίλος σου δὲν θὰ ἐννοήσῃ τίποτε· θὰ δεῖξω ὅτι σὰς ἐλυπήθηκά.

Ὁ Μορισσᾶς δὲν ἀπεκρίθη τίποτε.

Ὁ ἀξιωματικὸς παρέλαβε εἶτα τὸν Μορισσᾶν καὶ τῷ ἀπέτεινε τὴν αὐτὴν πρότασιν.

Ἄλλ' οὐδὲ ὁ Μορισσᾶς ἀπεκρίθη.

Ἐδρέθησαν δὲ πάλιν ἐγγὺς ἀλλήλων.

Ὁ ἀξιωματικὸς διέταξεν. Οἱ στρατιῶται ἤγειραν τὰ ὅπλα των.

Τότε τὸ βλέμμα τοῦ Μορισσᾶ ἐπεσε κατὰ τύχην ἐπὶ τοῦ δικτύου τοῦ πλήρους κωδίων, ἐκεῖ πλησίον ἐπὶ τῶν χόρτων ὑπὸ τοῦ στρατιώτου ἀφεθέντος.

Ἡλιακὴ ἀκτίς ἐπαργύρου τοὺς ἰχθῦς, κινουμένους εἰσέτι. Λιποψυχία τις κατέλαβεν αὐτόν. Μεθ' ὅλας τὰς ἀγωνίας οὐς κατέβαλεν, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐνεπλήσθησαν δακρῶν καὶ ἐψιθύρισεν :

— Καλὴ ἀντάμωσι, Μορισσᾶ.

— Καλὴ ἀντάμωσι, Μορισσᾶ.

Ἐσφιγξαν τὰς χεῖράς των, ἀπὸ κεφαλῆς ἄχρις ὀνύχων ὑπὸ ἀκατανικήτου ῥίγους ταραττόμενοι.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐφώνησε :

— Πῦρ!

Τὰ δώδεκα πυροβολήματα ἐβρόντησαν ταυτοχρόνως.

Ὁ Μορισσᾶς κατέπεσε πρηνής. Ὁ Μορισσᾶς ὑψηλότερος ὦν, ἐκλονίσθη, περιστράφη καὶ κατέπεσεν ὑπίτιος ἐπὶ τοῦ φίλου του, τὸ πρόσωπον πρὸς τὸν οὐρανὸν ἔχων ἐστραμμένον, ἐν ᾧ σταγόνες αἵματος ἀνέβλυζον ἐκ τοῦ χιτῶνός του κατὰ τὸ στῆθος διατρυπηθέντος.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἔδωκε καὶ ἄλλας διαταγὰς.

Οἱ στρατιῶται διασκορπισθέντες ἐπὰν ἤλθον κρατοῦντες σχοινία καὶ πέτρας ἄς προσήρμωσαν εἰς τοὺς πόδας τῶν δύο νεκρῶν· εἶτα δὲ μετήνεγκον αὐτοὺς εἰς τὴν ὄχθην.

Τὸ Βαλεριανὸν ὄρος δὲν ἔπαυε τοὺς βρυχηθμούς, ἀπεκρύπτετο δὲ νῦν ὑπὸ τοῦ καπνοῦ.

Δύο στρατιῶται ἔλαβον τὸν Μορισσᾶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν κνημῶν, δύο δ' ἄλλοι ἔλαβον τὸ Μορισσᾶν ὁμοίως. Τὰ σώματα, ἐπὶ στιγμὴν ἰσχυρῶς ταλαντευθέντα ἐσφενδονίσθησαν μακρὰν, διέγραψαν καμπύλην, εἶτα ἐβυθίσθησαν, ὀρθά, ἐν τῷ ποταμῷ διότι αἱ πέτραι παρέσυρον τοὺς πόδας πρώτον.

Τὸ ὕδωρ ἀνεπήδησε, ἐταράχθη εἶτα ἠσύχασεν ὀλοσγεράς. Οὐδὲν ἔγχοσ ἔμενε πλέον ἐκ τῶν δύο φίλων. Μόνον ὀλίγον αἷμα ἐπέπλεε...

[Παράρρησις].

...Ε

ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἀθηναϊκὴ παροιμία :

Ο

Ὁ φτωχὸς τὸ βροχὸ τὸ τρεῖς φορές τὸ χαίρειται· μὴ καινούργιο, μὴ παλῆθ, μὴ κοινοῦργιομκάτω.

Ὁποῖος βρίζει χαίρειται καὶ ὁποῖος γνωρίζει παίρνει. Ὅταν δίνει ὁ Θεὸς τὸ σάκκο παίρν' ἢ Παναγία τ' ἀλευρί.

Ὁλοι μὲ χρυσὰ βελούδα, ποῖδ; τὰ βότκει τὰ γαϊδούρια ;!

Ὁποῖος ποιεῖ γαϊδουρινὰ φωνάζει.

Ὅντες νὰ σαρανταρήψῃ; τότες ἄντρα μὴ γυρέψῃ.

Ὁ κακὸς χρεωφελίτης μήτε ἀρνιέται μήτε δίνει.

Ὁλοι φροντίζουν γι' ἄρματα καὶ ὁ Γιάννης γιὰ τὴν πέτα.

Ὁπου ταῦλα καὶ μαντίλι δέξου καὶ τὸν κύρ Βισοίλη.

Ὁ σκύλος ποῦ γαυγίζει δὲ δακύνει.

Ὁποῖος δὲ μιλεῖ τὸν θάφτου ζωντανό.

Ὁποῖος δὲν ἐμίλησε δὲν ἐμτανόησε.

Ὁ Θεὸς φωτίζει καὶ ὁ χαμηλὸς φροντίζει.

Ὅσα σκεπάζει ὁ οὐρανὸς σκεπάζει ἢ μᾶνα τοῦ παιδιοῦ.

Ὁ χάρος εἶναι χρυσὸ πάπλωμα.

Ὅταν θέλ νὰ μὲ φιλήσῃ; ξέραι ποῦν' τὸ μαγουλό μου.

Ὁπου γάμος καὶ χαρὰ καὶ ὁ Μαργέλλος μάγαρας.

Ὁποῖος θέλει νὰ κλέψῃ τὸ μινάρ, πρέπει νὰ εἶται μᾶρη πρῶτα τὸ κλίρι του.

Ὁ τρελλὸς τὰ μπρὸς του ἴσθρει καὶ τὰ πίσω δὲν τὰ θάσρει.

Ὁ τρελλὸς κουδοῦνια φέρει καὶ ἂν τὰ φέρει ποῖδ; τὰ θάσρει!

Ὁ κανατᾶς ὅπου θέλει κολῶν τὰ φιτὴ τῆς στάμνας του.

Ὁ λόγος εἶναι ἄλογο καὶ τρέχει μερὰ νύχτα.

Ὁ οὐρανὸς καὶ τὸ μυαλό πολλὰ σκεπάζουν.

Ὁποῖος περπατεῖ σιγὰ πάει μακρὰ.

Ὁποῖος βιάζεται σκοτιάφτει.

Ὁ Θεὸς ὄρανα κάνει μὰ ἄμοιρα δὲν κάνει.

Ὅσο ἔχεις τὸ λιθάρι στὸ χέρι σου τ' ὀρίζεις.

Ὁ καρὸς πουλεῖ τὰ ξύλα καὶ ὁ χειμῶνας τ' ἀγορεύει.

Ὅταν εἶχα κουτάλι δὲν εἶχα μέλι, τώρα ποῦ εἶπα σὲ τὸ κουτάλι μου ὄλη ἢ θάλασσα μέλι γίνηκε.

Ὁλος ὁ κόσμος τοῦμπανα καὶ μετὶ κρυφὸ καμάρι.

Ὁποῖος μ' ἀγαπᾷ μὲ κάνει καὶ κλαίω καὶ ὁποῖος μὲ μισεῖ μὲ κάνει καὶ γελᾷω.

Ὁ χάρος βγαλοῖδια ἔχει· μπασιδία δὲν ἔχει.

Ὁποῖος βρίζει τὸ φλωρί κατὶ ταμάχι τοῦ κρατεῖ.

Ὅσο στέκεται τὰ μάλαμα τόσο βραζίνει.

Ὁ κακὸς ἄνθρωπος εἶναι κάρβουνο, ἂν τὸ πᾶση; ἀναμμένο καίσεται καὶ στυγρὸ μουζόνεσαι.

Ὁ κλέφτης καὶ ὁ ψεύτης τὰ πρῶτα χρόνια χαιρώνται.

Ὁ μακρὸς εἶδε τὴ χλοὴ μὰ τὸν κρεμνὸ δὲν εἶδε.

Ὁποῖος ξοδεύει δεκοχτὼ καὶ δὲν σοδεύει τριάντα στὴ φυλακὴ τὸν βάζουνε καὶ δὲν εἰξέρει γιάντα.

Ὁ γρουσουζής μουςαφίρης στὸ τραπέζι σὲ βρίσκει.

Ὅντες μὲ γελᾷς γροικᾷς το ;

Ὅυτε χαρὰ δίχως κλάψιμο οὔτε λῶπη δίχως γέλοιο.

Ὁ γαμπρὸς κανάκια θέλει καὶ τοῦ αἰοῦλου μούρην ἔχει.

Ὁ, τι πέρνει ἢ νόφη μ' ἔχει καὶ ὁ γαμπρὸς στῆς τρεῖς ἡμέραις.

Ὅταν ἦσαι ἀμόνη βᾶστα καὶ ὅταν ἦσαι σφυρὶ χτύπα.

Ὁ φρόνιμος σὺν γελαστῇ λιγάκι δὲν γελίεται.

Ὁποῖος κρυφὰ παντρεύεται φανερὰ πομπεύεται.

Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ ἀπὸ νύο ἀφεντάτο καὶ ἀπὸ πρῶτοχο κλουράτο.

Ὁ τρελλὸς τρελλάθηκε καὶ ἢ ἀγάπη χάθηκε.

Ὁποῖος κάνει τὴν δουλειά μου παίρνει καὶ τὴ δακονιά μου.

Κα Μ. Γρ. Κ.